

Bijlage 6: Reactienota op de zienswijzen over de beslissing tot wijziging van de Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier.

Inleiding

De Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier (PKB) is in 2007 in werking getreden. In deze PKB is besloten tot uitvoering van een Basispakket van maatregelen met als doelstelling het op het vereiste niveau brengen van de bescherming van het rivierengebied tegen overstroming en het leveren van een bijdrage aan het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit. Voor de riviertak IJssel zijn acht maatregelen in het basispakket opgenomen, waaronder de Zomerbedverlaging Beneden-IJssel van 22 km tussen Zwolle en Kampen.

Bij de uitwerking van de planstudie voor de Zomerbedverlaging bleek dat uitvoering van deze maatregel te grote negatieve effecten zou hebben op de beschermde natuur langs de IJssel en op de drinkwaterwinning. Door deze negatieve effecten is de Zomerbedverlaging niet volledig uitvoerbaar. Een verkorte zomerbedverlaging van 7,5 km in de Beneden-IJssel tussen de Molenbrug bij Kampen en de Eilandbrug bij de monding van de IJssel is wel uitvoerbaar. Om de vereiste waterstanddaling bij Zwolle te realiseren wordt als aanvullende maatregel een beperkte hoogwatergeul bij Kampen (ook wel: bypass/ Reevediep) gerealiseerd.

Met de beslissing tot wijziging van de PKB wordt het Basispakket van de PKB gewijzigd door de maatregel Zomerbedverlaging Beneden-IJssel te vervangen door een verkorte zomerbedverlaging en het Basispakket aan te vullen met de maatregel "beperkte hoogwatergeul bij Kampen".

De aanleg van de beperkte hoogwatergeul (fase 1) bestaat uit de aanleg van twee dijken tussen de IJssel en het Drontermeer, een in- en uitlaat, de aanleg van een afsluitbaar te maken dam en eventueel het maken van extra erosiewerende voorzieningen bij de Roggebotsluis. Het maken van een volledige hoogwatergeul is een lange termijnmaatregel (fase 2) die geen onderdeel uitmaakt van het Basispakket van de PKB. Aanvullend op de beperkte hoogwatergeul bestaat deze lange termijnmaatregel uit het verwijderen van de Roggebotsluis, het maken van keersluizen in de dam, het aanleggen van hoogwatervoorzieningen en het versterken van de Drontermeerdijk. Over de realisatie van fase 2 wordt te zijner tijd besloten.

Reactienota en definitieve beslissing

De ontwerpbeslissing tot wijziging van de Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier (verder: PKB) heeft met bijbehorende stukken

zes weken ter inzage gelegen van donderdag 28 februari 2013 tot en met woensdag 10 april 2013. Een ieder heeft op de ontwerpbeslissing kunnen reageren door zienswijzen in te dienen. Met de ingediende zienswijzen is rekening gehouden bij het nemen van de definitieve beslissing. De Minister van Infrastructuur en Milieu neemt de definitieve beslissing en informeert de Tweede Kamer hierover. De definitieve beslissing ligt zes weken ter inzage. Tegen de beslissing staat geen beroep open.

Op de ontwerpbeslissing zijn vijf zienswijzen ingediend. De zienswijzen zijn in deze reactienota anoniem weergegeven. Per zienswijze is aangegeven op welke manier hier rekening mee is gehouden bij het nemen van de definitieve beslissing tot wijziging van de PKB. Eén zienswijze heeft geleid tot een wijziging ten opzichte van de ontwerpbeslissing, namelijk dat de grens van de beperkte hoogwatergeul op de plankkaart is gewijzigd. Eén zienswijze heeft geleid tot een aanpassing van de passende beoordeling voor Zomerbedverlaging Beneden-IJssel. In de beoordeling van de cumulatieve effecten zijn nu ook de effecten beschreven van de verkorte zomerbedverlaging en de beperkte hoogwatergeul op mitigerende maatregelen en positieve natuurontwikkelingen van andere projecten langs de IJssel.

In de PKB wordt met name het type rivierverruimende maatregel aangeduid en de beoogde locatie daarvan. De onderbouwing en de bijbehorende rapporten, zoals een passende beoordeling en een milieueffectrapport (MER), sluiten normaliter aan bij het abstractieniveau van de PKB. Aangezien de uitwerking van de beide maatregelen reeds in een vergevorderd stadium is, is er in dit geval voor gekozen om bij de terinzagelegging van de ontwerpbeslissing - relatief gedetailleerde - rapporten te voegen die reeds beschikbaar waren. Ook de zienswijzen kennen een hoog detailniveau. Hoewel enkele zienswijzen wellicht te gedetailleerd zijn voor het PKB-niveau, is er voor gekozen hier voor zover mogelijk reeds in detail een reactie op te geven.

Bij de definitieve beslissing is de nieuwste versie van de passende beoordelingen voor de beide maatregelen gevoegd. Deze nieuwe versies verschillen slechts in detail van de versies die ter inzage hebben gelegen met de ontwerpbeslissing tot wijziging van de PKB.

Vervolg

De wijziging van de PKB vormt de basis voor de uitvoering van de beide maatregelen. Het is de verwachting dat de ontwerpbesluiten ter uitvoering van de maatregelen (zoals bestemmingsplannen, projectplannen waterwet en natuurbeschermingswetvergunningen) in juni 2013

ter inzage worden gelegd.

Nr.	Zienswijze	Reactie	Wijziging van beslissing?
1	a Met de bypass hebben wij op zich geen probleem, met de noordelijke begrenzing van het gebied en de invulling van het gebied tussen de bypass en de noordelijke grens wel. In de besprekingen in de klankbordgroep is de noordelijke grens altijd ten zuiden van de N307 gelegen, anders dan in de PKB. Deze grens is ons ook toegezegd.	Op de PKB-plankaart die was opgenomen in de ontwerpbeslissing tot wijziging van de PKB was enige extra ontwerpruimte opgenomen voor de uitwerking van het definitieve plan. Voor het gebied ten noorden van de N307 is die extra ruimte niet nodig. De grens kan aangepast worden conform de ingediende zienswijze. De dijk sluit ten zuiden van de N307 aan op de Roggebotkering.	Begrenzing op kaart 5, bijlage 2 bij de beslissing, aanpassen.
	b In de ons bekende grenzen wordt de noordgrens gevormd door een dijk ten zuiden van de N307. Wij vrezen voor geluidsoverlast richting het noorden. Dit leidt tot verminderd woongenot en waardevermindering van het huis.	De dijk wordt als aarden wal uitgevoerd met een helling van circa 1:3. Een aarden wal leidt niet tot geluidreflectie, maar absorbeert geluid.	Nee
	c In de plannen wordt het gebied tussen de bypass en de N307 veranderd in natuurgebied/moeras. Wij begrijpen niet waarom, want er is al	Aanleg van het rietmoeras maakt onderdeel uit van het natuurinclusieve ontwerp van project IJsseldelta-Zuid/Reevediep en is onder meer	Nee

	<p>voldoende water/moeras, terwijl het areaal aan weidevogelgebied verkleint.</p> <p>We vrezen dat dit beperkingen oplevert voor de exploitatie en ontwikkeling van ons melkveebedrijf door natuurregelgeving. Bovendien vrezen we voor kwelvorming waardoor onze percelen natter worden. Beide levert extra kosten, inkomstenderving en waardevermindering van ons bedrijf op.</p>	<p>noodzakelijk om negatieve effecten op Grote Karekiet en Roerdomp (kwalificerende soorten voor Natura 2000), die door de aanleg van de hoogwatergeul ontstaan, te voorkomen. In totaal worden enkele honderden hectares, vooral natte natuur ontwikkeld. Voor met name de weidevogels gaat hierdoor inderdaad leefgebied verloren, waarvoor compensatie in de omgeving wordt gerealiseerd.</p> <p>Door de partners van project IJsseldelta-Zuid/Reevediep is de bestuurlijke afspraak gemaakt dat de nieuw aan te leggen EHS-natuur geen externe werking (negatieve effecten voor functies in de omgeving) zal hebben. Deze afspraak is opgenomen in de partiële herziening van het streekplan Overijssel 2000+, die is vastgesteld in oktober 2008. De hoogwatergeul zal voor het overgrote deel onder de EHS vallen.</p> <p>In de omgeving van de woning van de indiener worden de grondwaterstanden nu en na aanleg van de hoogwatergeul vooral bepaald door de huidige grondwaterstanden op het Vossemeer en niet op het Drontermeer. Uit het rapport Geo-hydrologische</p>	
--	---	---	--

			<p>effecten d.d.12 augustus 2012, Planstudie IJsseldelta-Zuid, blijkt dat door de hoogwatergeul ter plaatse geen grondwatereffecten optreden. Mochten indieners toch menen schade van de maatregelen te ondervinden dan kunnen zij hiertoe een aanvraag om schadevergoeding indienen op basis van de Beleidsregel Ruimte voor de Rivier (Staatscourant 2009, 82) zodra de besluiten (zoals het bestemmingsplan en het projectplan waterwet) die nodig zijn voor het uitvoeren van de maatregel onherroepelijk zijn. De aanvraag wordt dan beoordeeld door een onafhankelijke adviescommissie. De Minister van I&M beslist met inachtneming van het advies van deze commissie.</p>	
	d	<p>Stilstaand water trekt muggen aan. Dit zal ons woongenot ernstig aantasten en heeft waardedaling van onze woning tot gevolg.</p>	<p>Door op- en afwaaiing door wind uit verschillende richtingen is in de hoogwatergeul altijd sprake van een zekere stroming en geen stilstaand water. In het gebied tussen de Drontermeertunnel en de N307 wordt de stroming gedurende fase 1 extra versterkt door het plaatsen van een klein gemaal. Een toename van muggen nabij de woningen wordt dan ook niet verwacht.</p>	Nee
	e	<p>Het eventueel bouwen van woningen in het</p>	<p>De wijziging van de PKB is gericht op het realiseren</p>	Nee

		<p>bypassgebied gaat problemen geven voor de exploitatie en ontwikkeling van ons bedrijf.</p>	<p>van maatregelen met als doelstelling het op het vereiste niveau brengen van de bescherming van het rivierengebied tegen overstroming en het leveren van een bijdrage aan het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit. De woningbouw maakt geen onderdeel uit van de PKB-maatregel beperkte hoogwatergeul. De woningbouw is onderdeel van de integrale gebiedsontwikkeling IJsseldelta-Zuid, waar ook de beperkte hoogwatergeul onderdeel van uit maakt.</p> <p>In de gebiedsontwikkeling IJsseldelta-Zuid is geen woningbouw gepland in een wijde omgeving van de woning van indiener in het gebied ten noorden van de Hanzelijn tussen de N50 en het Drontermeer.</p>	
2	a	<p>Wij zijn al jaren betrokken bij de Zomerbedverdieping en hebben met belangstelling kennis genomen van de indrukwekkende rapporten. De verwachting is dat de natuur in de Beneden-IJssel er per saldo wat gunstiger en robuuster uitkomt bij het uitvoeren van de verkorte Zomerbedverdieping en de uiterwaardmaatregelen. Dat is ook onze verwachting.</p>	<p>De positieve verwachting van indiener aangaande de verbetering van de natuur wordt onderschreven. Met de nu voorliggende ontwerpen van Reevediep en de Zomerbedverlaging wordt een goede ruimtelijke kwaliteitsimpuls gegeven aan het IJsseldeltagebied.</p>	Nee

	b	<p>De cumulatieve effecten van de rivierverruimende maatregelen verkorte Zomerbedverdieping en bijbehorende uiterwaardmaatregelen, de Bypass (IJsseldelta-Zuid) en de nevengeul in Bentinckswelle op habitats van Uiterwaarden IJssel zijn niet of onvoldoende in beeld gebracht. Het gaat om hydrologische effecten op habitats als stroomdalgraslanden, rivieren met waterplanten in meestromende nevengeulen, slikkige oevers en ooibossen. Daarnaast is inzicht nodig in de effecten van zowel fase 1 als fase 2 van de Bypass.</p>	<p>In de passende beoordeling voor IJsseldelta-Zuid zijn de effecten van zowel fase 1 als fase 2 beschreven. De verkorte zomerbedverlaging is in deze passende beoordeling beschouwd als autonome ontwikkeling. De effecten van de verkorte zomerbedverlaging zijn beoordeeld in de cumulatietoets (hoofdstuk 9 van de passende beoordeling IJsseldelta-Zuid). In de cumulatietoets zijn daarnaast ook andere (Ruimte voor de Rivier-) projecten uit de omgeving meegenomen. De conclusie is dat er per saldo geen significante gevolgen / aantasting van de natuurlijke kenmerken plaatsvindt in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen en soorten in het Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel.</p> <p>Wat betreft de verkorte zomerbedverlaging Beneden-IJssel, is in de passende beoordeling daarvoor de beperkte hoogwatergeul (IJsseldelta-Zuid) opgenomen in de cumulatietoets van de zomerbedverlaging (zie voor de methodiek paragraaf 6.5 en voor de cumulatieve effecten per instandhoudingsdoelstelling hoofdstuk 8 van de passende beoordeling Zomerbedverlaging Beneden-</p>	Nee
--	---	---	---	-----

		<p>IJssel). Ook hier wordt geconcludeerd dat de cumulatieve effecten van beide maatregelen per saldo niet leiden tot significante gevolgen/ aantasting van de natuurlijke kenmerken in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen en soorten in het Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel.</p> <p>Het is van belang om te vermelden dat is afgesproken dat de hoogwatergeul alleen bij een afvoer van 15.500 m³/s gaat meestromen en pas dan effect heeft op de waterstanden bij Zwolle. Dit is een frequentie van ca 1/1100 jaar. Onder lage, normale en gewone hoogwaterafvoeren heeft de hoogwatergeul geen effect op de waterstanden en dus ook niet op de inundatiefrequenties van de uiterwaarden. Ook onder de afvoercondities van 1993 en 1995 (afvoer ca 12.000 m³/s), waarbij juist veel zand is afgezet op de oeverwallen heeft de hoogwatergeul dus geen invloed.</p> <p>In de passende beoordeling voor de Zomerbedverlaging Beneden-IJssel is bij de beoordeling van de cumulatie met de hoogwatergeul dan ook alleen uitgegaan van het effect van de inrichting van de Onderdijkse waard. Dit</p>	
--	--	---	--

			<p>inlaatgebied heeft onder normale omstandigheden wel een effect.</p> <p>De nevengeul Bentinckswelle is een nadere detaillering van de PKB-maatregel die nog niet voorzien was op het moment van de terinzagelegging van de ontwerpbeslissing tot wijziging van de PKB. In de passende beoordeling die ter inzage lag met de ontwerpbeslissing was deze nog niet opgenomen. In de passende beoordeling die ter inzage ligt met de definitieve beslissing tot wijziging van de PKB is deze wel opgenomen. Hieruit blijkt dat de aanleg van deze geul niet resulteert in een andere conclusie ten aanzien van de natuureffecten van de verkorte zomerbedverlaging. Dit komt omdat het gaat om een relatief kleine geul, veel kleiner dan bijvoorbeeld de geul in de Vreugderijkerwaard.</p> <p>De cumulatieve, hydrologische effecten van de beide maatregelen op de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel zijn voldoende in beeld gebracht.</p>	
c	Momenteel worden maatregelen uitgevoerd voor	De Ruimte voor de Rivier-maatregel Dijkverlegging	Ja, de passende	

	<p>de Dijkverlegging Westenholte. Deze maatregelen moeten ook zorgen voor mitigatie en compensatie van tijdelijke verstoringseffecten (kwartelkoning, porseleinhoen) en van aantasting van natuurwaarden die hier tot ontwikkeling moeten komen (slikkige rivieroever, oobos, riviervegetatie, stroomdalgrasland etc.). De effecten van de verkorte Zomerbedverdieping, van de Bypass en van nevengeul Bentinckswelle op deze mitigatie- en compensatiemaatregelen zijn ten onrechte niet in beeld gebracht. Deze maatregelen kunnen gefrustreerd worden door de genoemde projecten.</p>	<p>Westenholte is in de passende beoordeling van de verkorte Zomerbedverlaging beschouwd als onderdeel van de autonome ontwikkeling. In par. 6.5 en in hoofdstuk 8 is te lezen dat deze maatregel is meegenomen in de cumulatietoets. In de passende beoordeling voor IJsseldelta-Zuid wordt in paragraaf 9.3.3 voor de cumulatieve effecten van Dijkverlegging Westenholte verwezen naar de passende beoordeling voor de verkorte zomerbedverlaging.</p> <p>De conclusie is dat er per saldo geen significant effect optreden/ sprake is van aantasting van de natuurlijke kenmerken.</p> <p>Indiener heeft gelijk dat de cumulatieve effecten 'eenzijdig' zijn beschouwd in de passende beoordeling Zomerbedverlaging Beneden-IJssel die ter inzage heeft gelegen met de ontwerpbeslissing tot wijziging van de PKB. In die passende beoordeling was wél nagegaan of de Dijkverlegging Westenholte positieve of negatieve effecten kan hebben op de instandhoudingsdoelstellingen waar de maatregelen verkorte zomerbedverlaging en beperkte hoogwatergeul negatieve effecten op hebben. Hierin was echter niet ingegaan op de</p>	<p>beoordeling Zomerbedverlaging Beneden-IJssel is aangepast.</p>
--	--	--	---

		<p>omgekeerde vraag of de beide maatregelen de positieve effecten van de Dijkverlegging Westenholte positief of negatief kunnen beïnvloeden. Inmiddels is dit ook onderzocht en opgenomen in de passende beoordeling Zomerbedverlaging Beneden-IJssel die een bijlage vormt bij de definitieve beslissing tot wijziging van de PKB.</p> <p>In de aangepaste versie van de passende beoordeling is beoordeeld welk effect de zomerbedverlaging heeft op de mitigerende maatregelen en ontwikkeling van natuur zoals voorgesteld in de ontwerpen van de projecten Dijkverlegging Westenholte, Uiterwaardvergraving Scheller en Oldeneler Buitenwaarden en de ontwikkelingen in de Onderdijkse waard in verband met de realisatie van de beperkte hoogwatergeul. De mitigerende maatregelen en ontwikkelingen worden genomen c.q. vinden plaats ten gunste van de habitattypen Beken en rivieren met waterplanten, Slikkige rivieroever, Stroomdalgrasland en Zachthoutoobossen en de soorten kwartelkoning, ijsvogel, porseleinhoen,</p>	
--	--	--	--

		<p>bever en niet-broedvogels (steltlopers). Voor de beoordeling is dezelfde methodiek die in de passende beoordeling is gebruikt voor de huidige natuurwaarden toegepast. In deze methodiek is bekeken in hoeverre ook na zomerbedverlaging de omstandigheden voldoen aan de ecologische vereisten van habitattypen of leefgebied van soorten.</p> <p>Uit de beoordeling blijkt dat er geen significante verschuivingen optreden in de omstandigheden voor de te ontwikkelen of versterken habitattypen en leefgebieden van soorten ook na zomerbedverlaging. Gebieden blijven vallen in dezelfde optimale of suboptimale range van de ecologische vereisten. Een uitzondering vormt het te ontwikkelen zachthoutooibos in Westenholtte. De potenties voor de ontwikkeling van zachthoutooibos blijven bestaan, maar mogelijk zal de kwaliteit van het zachthoutooibos lager worden. Deze afname in kwaliteit is gekwantificeerd door middel van de eerder beschreven en afgesproken methode op 0,1 ha. Vestiging van zachthoutooibos blijft echter goed mogelijk, doordat het inundatiebereik waar zachthoutooibos kan voorkomen relatief breed is. Om die reden en omdat er na realisatie sprake is</p>	
--	--	---	--

			van een toename van het areaal met 0,8 ha, leidt dit niet tot significante effecten.	
	d	<p>Nu de cumulatieve effecten op de verschillende habitattypen in o.a. de Vreugderijkerwaard onvoldoende uit de voorliggende rapportages blijkt, is ook niet helder of er sprake zal zijn van significant negatieve effecten of niet.</p> <p>Wij verzoeken om een aanvulling op de passende beoordelingen voor verkorte Zomerbedverdieping en Bypass, waaruit moet blijken wat het totale effect is van de veranderde hydrologie door alle maatregelen tezamen op de verschillende natuurtypen: huidig, te ontwikkelen en potentieel.</p>	<p>De cumulatieve effecten zijn voldoende in beeld gebracht. In de reactie op de voorgaande zienswijzen is hier op ingegaan. De conclusie is dat er per saldo geen significant negatieve gevolgen/aantasting van natuurlijke kenmerken zullen optreden door uitvoering van de beide maatregelen. Een aanvulling op de beide passende beoordelingen wordt niet nodig geacht.</p>	Nee
	e	<p>Wij missen in het monitoringsplan Zomerbedverdieping in de uitgewerkte monitoringsstrategie het meten van nulsituatie en de daadwerkelijke effecten op areaal, kwaliteit en staat van instandhouding van de habitats waar verslechtering kan worden verwacht.</p> <p>Wij verzoeken u om dit voldoende te borgen in het monitoringsprogramma.</p>	<p>In bijlage 15 van de passende beoordeling voor de verkorte zomerbedverlaging is het monitoringsplan opgenomen. Hierin is o.a. de volgende informatiebehoefte geformuleerd:</p> <p>1) Komen de werkelijke effecten van (met name) verminderde inundatie en grondwaterstanddaling op habitattypen en soorten overeen met de vooraf voorspelde effecten?</p>	Nee

		<p>2) Komen de werkelijke positieve gevolgen van maatregelen ruimtelijke kwaliteit en mitigerende maatregelen op habitattypen en soorten overeen met de vooraf voorspelde gevolgen?</p> <p>3) Indien de negatieve gevolgen groter/de positieve gevolgen kleiner zijn dan voorspeld, wat betekent dat voor de gunstige staat van instandhouding van soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied Uiterwaarden IJssel? En wat betekent het voor te nemen aanvullende maatregelen?</p> <p>In de monitoringsstrategie is gekozen om allereerst aan te sluiten bij de bestaande monitoringsprogramma's die reeds plaatsvinden, bijvoorbeeld in het kader van de Subsiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer en het Natura 2000-beheerplan. Deze programma's geven inzicht in de algemene ontwikkelingen op het niveau van de IJsseldelta. Aanvullend op deze bestaande programma's is gekozen om areaaluitbreiding en kwaliteitsverbetering, die in het kader van het project zomerbedverlaging zullen worden ontwikkeld, intensief te volgen. Voor deze habitattypen is in het monitoringsplan bij de</p>	
--	--	--	--

			<p>passende beoordeling geborgd dat de nulsituatie wordt vastgelegd voordat de zomerbedverlaging wordt gerealiseerd.</p> <p>De monitoring wordt geborgd in de vergunningen die op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 verleend zullen worden voor deze maatregel.</p>	
	f	<p>Wat betreft de pilot Stimulering Zandafzetting vragen wij er aandacht voor dat het teruggestorte zand kalkrijk is en dat de aanvulling van zand regelmatig wordt toegepast en niet eenmalig.</p>	<p>De pilot stimulering zandafzetting moet ons allereerst inzicht bieden in de vraag of met het aanbrengen van extra zand in een aantal kribvakken ook daadwerkelijk meer zand wordt afgezet op het bestaande stroomdalgraslanden in de Vreugderijkerwaard en het nieuw te ontwikkelen stroomdalgrasland in de Zalkerwaard.</p> <p>Indien de resultaten uit deze pilot resulteren in extra zandafzetting dan zal de pilot worden gecontinueerd. In 2019 zal deze pilot worden geëvalueerd. Tot deze tijd zal de pilotlocatie (indien nodig) regelmatig worden aangevuld om te kunnen functioneren als zandbron.</p> <p>Als materiaal voor de pilot stimulering zandafzetting zal gebruik worden gemaakt van het zand dat vrijkomt bij de verlaging en/of het</p>	Nee

			<p>onderhoudsbaggeren. Dit betreft dus hetzelfde materiaal dat bij hogere rivierafvoeren (deels) zou zijn afgezet op het stroomdalgrasland. Er zal geen materiaal van buiten het zomerbed IJssel worden gebruikt.</p>	
3	a	<p>In de brief van staatssecretaris Atsma aan de Kamer van 21 juni 2012 onder kenmerk IenM/BSK-2012/111007 wordt meerdere malen gesproken over een taakstelling van 41 cm waterstandsdaling te bereiken bij Zwolle. In de onderhavige PKB wijziging wordt gesproken over: "de uitvoering van een verkorte zomerbedverlaging bij Kampen en een beperkte hoogwatergeul bij Kampen samen kunnen zorgen voor de beoogde 29 cm waterstanddaling bij Zwolle bij Maatgevende Hoogwaterstand". De voorgestelde gecombineerde maatregel voldoet dus niet aan de taakstelling en extra maatregelen zijn noodzakelijk. Welke maatregelen worden genomen?</p>	<p>In de Toelichting op de (ontwerp)beslissing is in paragraaf 2 onder C opgenomen: "De zomerbedverlaging in de Beneden-IJssel die in het basispakket van de PKB was opgenomen, moest op grond van de PKB leiden tot 29 cm waterstanddaling bij Zwolle. Zoals al is aangegeven in een brief van de regio aan de Staatssecretaris en in een brief van de Staatssecretaris aan de Tweede Kamer zal dezelfde taakstelling nu behaald worden door de verkorte zomerbedverlaging en de beperkte hoogwatergeul bij Kampen, indien nodig aangevuld met het bijplaatsen van spuikokers in de bestaande Roggebotsluis."</p> <p>In voetnoot 8 is over de 29 cm toegelicht: "Deze PKB-taakstelling is destijds tot stand gekomen met een hydraulisch model dat nu gemoderniseerd is. De PKB-taakstelling van 29 cm is met behulp van het standaard hydraulische rekenmodel dat thans wordt</p>	Nee

			<p>gebruikt omgerekend naar een werктаakstelling van 41 cm. Deze werктаakstelling van 41 cm is eerder genoemd in Kamerstukken, bijvoorbeeld in de brief van 21 juni 2012 (Kamerstukken II 2011/12, 30 080, nr. 60)."</p> <p>Door het uitvoeren van de twee maatregelen wordt de taakstelling gehaald. Het is niet noodzakelijk extra maatregelen te treffen.</p>	
	b	<p>In de brief van minister Eurlings van 19 augustus 2010 onder kenmerk VenW/DGW-2010/967 aan de Kamer inzake de CPB analyse wordt gesproken over de waterveiligheid van Kampen-Zuid. Uit het rapport van HKV uit 2009 blijkt, dat de waterveiligheid van Kampen-Zuid na aanleg van de bypassdijken sterk achteruitgaat. Bij dijkdoorbraak is er geen mogelijkheid tot verticale evacuatie gezien de snelheid van inundatie van het gebied. In de brief wordt gesteld dat:</p> <p>De provincie Overijssel en het waterschap Groot Salland werken in de planstudie uit of de gevolgen bij Kampen-Zuid nog extra aandacht vragen als bovenstaande aspecten worden meegenomen.</p>	<p>Uit het rapport '<i>veiligheidsaspecten bypass Kampen</i>' van ingenieursbureau HKV uit 2009 blijkt dat na aanleg van de hoogwatergeul de gevolgen van een eventuele dijkdoorbraak bij de meeste locaties afnemen of gelijk blijven. Bij Kampen-Zuid zouden de gevolgen kunnen toenemen.</p> <p>In een hoorzitting door de Gemeente Kampen d.d. 6 december 2010 zijn diverse deskundigen gehoord over de waterveiligheid bij Kampen. Het verslag van de hoorzitting is aan de Tweede kamer gestuurd. Eén van de conclusies is dat de kans op een dijkdoorbraak door de hoogwatergeul kleiner wordt voor het gebied tussen Kampen en Zutphen. Mocht zich desondanks een dijkdoorbraak voordoen van kunnen lokaal de nadelige gevolgen voor Kampen-</p>	Nee

		<p>Indien nodig zullen maatregelen worden voorgesteld om de gevolgen te beperken.</p> <p>In hoeverre is hieraan gevolg gegeven en hoe wordt de veiligheid van de mensen in Kampen-Zuid en de wijk Onderdijks gewaarborgd?</p>	<p>Zuid worden verminderd door het stellen van extra maatregelen in dit gebied (waaronder een evacuatieplan). De provincie Overijssel en het waterschap Groot-Salland zijn gevraagd om deze extra maatregelen voor te stellen.</p>	
	c	<p>Uit diverse morfologische studies uitgevoerd door HKV blijkt dat, om blijvend aan de taakstelling van de verkorte zomerbedverlaging te voldoen er zeer regelmatig moet worden gebaggerd. Tevens moet, om erosie van het rivierbed te voorkomen, het gebaggerde materiaal deels worden teruggestort zowel bovenstrooms als benedenstrooms van het uitgegraven rivierbed. Dit is kostenverhogend en niet duurzaam. De maatregel van de verkorte zomerbedverdieping moet derhalve worden ontraden.</p>	<p>Voor de instandhouding van de waterstandsverlaging van de zomerbedverlaging is inderdaad een regelmatige baggerinspanning noodzakelijk. Ook in de huidige situatie is er baggerwerk nodig, wat nu vooral plaatsvindt in het Kattendiep. Door de realisatie van de zomerbedverlaging wordt dit punt stroomopwaarts verplaatst. De beheerlast is acceptabel en de maatregel derhalve voldoende duurzaam. Het ministerie van I&M houdt in het onderhoudsbudget rekening met het baggerwerk.</p>	Nee
	d	<p>Door de verkorte zomerbedverdieping wordt de hydraulische werking van de bypass beperkt. De gecombineerde maatregel heeft derhalve een verminderde realisatie van de taakstelling tot gevolg. Aanvullende hydraulische analyses van de gecombineerde maatregel zijn noodzakelijk</p>	<p>Door Deltares is in 2013 een paketsom gemaakt van de Ruimte voor de Rivier-maatregelen in de Beneden-IJssel. Daaruit blijkt dat de waterstand op de IJssel ter plaatse van km 979 (oude verkeersbrug bij Zwolle) onder de maatgevende hydraulische randvoorwaarden 1996 blijft bij een afvoer van</p>	Nee

		alvorens tot de beoogde wijziging van de PKB RvR kan worden overgegaan.	16.000 m ³ /sec. bij Lobith, een afvoer van 320 m ³ per seconde via Reevediep en rekening houdend met de verkorte zomerbedverlaging. De beoogde waterstanddaling van de oorspronkelijke zomerbedverlaging over 22 km is gelijk aan de te bereiken waterstanddaling door de beperkte hoogwatergeul en de verkorte zomerbedverlaging.	
4	a	De maatschap vreest dat haar bedrijfsvoering als gevolg van het plan schade zal leiden. De maatschap vreest voor vernatting van haar gronden.	In de planstudie voor IJsseldelta-Zuid zijn de geohydrologische effecten onderzocht en zijn tevens mitigerende maatregelen voorzien om wateroverlast en schade te voorkomen. De verwachting is dat de plannen voor IJsseldelta-Zuid niet tot extra wateroverlast en schade zullen leiden. Onder dagelijkse omstandigheden wordt het grondwaterpeil ten noorden van de Hanzelijn bepaald door het waterpeil in het Drontermeer en Vossemeer. Nu kan het waterpeil op het Drontermeer door opstuwing bij een extreme storm stijgen tot maatgevend 2.20 +NAP. Tijdens fase 1 kan het waterpeil in het Drontermeer door de aanleg van de waterkering ten zuiden van het eiland Reve door opstuwing en afvoer van IJsselwater (kans 1:1.100 per jaar) niet hoger worden dan 1.70 m	Nee

			<p>+NAP. Gedurende fase 1 is daardoor minder sprake van vernatting dan in de huidige situatie. In fase 2 kan het grondwaterpeil in de zone tussen de nieuwe dijk en de Buitendijksweg, bij een extreme langdurige afvoer van het IJsselwater via Reevediep (kans kleiner dan 1:500 per jaar), maximaal 10 cm stijgen ten opzichte van de huidige situatie. In het plan is al bij de aanleg voor fase 1 voorzien in de aanleg van extra brede kwel sloten en drainagevoorzieningen in de percelen achter de dijk om dit effect te mitigeren.</p> <p>Ook worden extra peilbuizen geplaatst om gedurende minimaal 15 jaar de ontwikkeling in grondwaterstanden te monitoren om te vergelijken of de berekeningen in het geo-hydrologisch onderzoek overeenkomen met de werkelijke ontwikkelingen in de grondwaterstand en te bepalen of er nog aanvullende voorzieningen nodig zijn.</p>	
	b	Er wordt steeds gesproken van een parallelle ontwikkeling van bypass/woningbouw Reeve en zomerbedverlaging. Is dit nu nog wel het geval nu de woningbouw op losse schroeven staat? En nu de beslissing voor woningbouw Reeve is uitgesteld naar 2016 en wellicht niet doorgaat, is de	De wijziging van de PKB is gericht op het realiseren van maatregelen met als doelstelling het op het vereiste niveau brengen van de bescherming van het riviereengebied tegen overstroming en het leveren van een bijdrage aan het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit. De woningbouw maakt geen	Nee

		<p>waardering in het MER Ruimte voor de Rivier voor de bypass Kampen nog steeds zo positief?</p>	<p>onderdeel uit van de PKB-maatregel beperkte hoogwatergeul. De woningbouw is onderdeel van de integrale gebiedsontwikkeling IJsseldelta-Zuid, waar ook de beperkte hoogwatergeul onderdeel van uit maakt.</p> <p>De positieve waardering voor de hoogwatergeul Kampen in het MER komt voort uit een vergelijking met andere maatregelen in de benedenloop van IJssel. Deze waardering heeft geen relatie met het al dan niet realiseren van woningbouw. Het is de keuze aan de gemeente Kampen of en wanneer de woningbouw wordt gerealiseerd.</p>	
	c	<p>Uit de MER blijkt dat de landbouw negatief scoort in vergelijking tot de volledige zomerbedverlaging. Er zijn alternatieven die goed scoren en waarbij minder verlies is van landbouwgrond. Is dit voldoende onderzocht? Zeker nu de woningbouw wellicht niet doorgaat?</p>	<p>Waarschijnlijk doelt indiener op de volgende tekst uit de aanvullende notitie op het MER Ruimte voor de Rivier 'Milieueffecten in de IJsseldelta', welke is opgesteld door Bureau de Ruimte voor de wijziging van de PKB (p. 6):</p> <p>"In het MER Ruimte voor de Rivier is voor wat betreft de effecten op de landbouw onderscheid gemaakt in het areaal landbouwgrond en de effecten voor de individuele boer en de sector. (...) De effecten van de hoogwatergeul voor de individuele boer en de sector zijn in het MER Ruimte voor de</p>	Nee

		<p>Rivier - in tegenstelling tot de neutrale effecten van de zomerbedverlaging - negatief beoordeeld. Dit wordt vooral veroorzaakt door ongunstige effecten op de verkaveling van gronden. Rond het huidige ontwerp van de hoogwatergeul wordt echter actief ingezet op een verbetering van de landbouwkundige structuur. Hiermee worden de effecten voor de individuele boer en de sector zo gunstig mogelijk beïnvloed. De effecten lijken hiermee positiever dan in het MER Ruimte voor de Rivier.”</p> <p>De effecten van de beperkte hoogwatergeul op de landbouw zijn dus minder groot dan in het MER Ruimte voor de Rivier werd verwacht.</p> <p>In het regioadvies over de beneden-IJssel (bijlage 140329 bij Kamerstukken II 2011/12, 27 625, nr. 249) is beschreven welke alternatieven zijn onderzocht in de beneden-IJssel. Dit waren onder andere het aanpakken van drie uiterwaarden tussen Kampen en Zwolle in aanvulling op de zomerbedverlaging, of het project Noorddiep ten noorden van Kampen versneld realiseren. Deze beide alternatieven leiden ook tot verlies aan landbouwgrond, maar zijn afgefallen omdat de kosten aanzienlijk hoger zijn dan de versnelde inzet</p>	
--	--	--	--

			<p>van de hoogwatergeul en het waterstandverlagend effect (rendement) lager is en onvoldoende om de taakstelling te halen.</p> <p>De noodzaak van de aanleg van de hoogwatergeul staat geheel los van de door de gemeente Kampen gewenste woningbouw.</p>	
	d	<p>In de plannen wordt gesproken van structuurverbetering van de landbouw (ruilverkaveling). Echter, in het gebied wordt niet gesproken met veehouders die geen land kwijtraken aan de bypass. Voor de gebieden rondom de bypass is dus geen sprake van structuurverbetering.</p>	<p>De structuurverbetering vindt plaats in het gebied ten zuiden van Reevediep in de vorm van vrijwillige kavelruil, waarvoor geïnteresseerde agrariërs zich hebben kunnen melden. Het is geen ruilverkaveling. Ten noorden van Reevediep is het de intentie om door middel van gedeeltelijke verplaatsing en gedeeltelijke herverkaveling met inzet van aangekochte percelen buiten het Reevediep tot een structuurverbetering te komen voor de te handhaven bedrijven die grond verliezen door de aanleg van Reevediep.</p>	Nee
	e	<p>De bypass is bedoeld om IJsselwater richting IJsselmeer te leiden. Echter, door opwaaiing en invloed vanuit IJsselmeer en Ketelmeer bij storm wordt de veiligheidssituatie van/bij Kampen (door de bypass) meer bedreigd dan door hoog</p>	<p>Dit is voldoende onderzocht. De nieuwe dijken langs de hoogwatergeul zijn ontworpen voor de maximale maatgevende hoogte door opstuwing vanuit het Vossemeer volgens de richtlijnen voor meerdijken. Uit in 2009 uitgevoerd onderzoek door HKV blijkt</p>	

		<p>rivierwater. Is dit voldoende onderzocht?</p>	<p>dat niet een dijkdoorbraak door opstuwing de meeste slachtoffers en schade tot gevolg heeft, maar een dijkdoorbraak door hoog water op de IJssel. In de situatie met een dijkdoorbraak door opstuwing is het aantal slachtoffers in de vergelijking tussen wel en geen aanleg van Reevediep gelijk. Oorzaak is dat opstuwing zich slechts gedurende een korte periode voordoet, doordat de windrichting bij een storm wegdraait. Hoog water op de IJssel kan veel langer duren, waardoor de polder bij een dijkdoorbraak vol zal stromen met veel meer water dan bij opstuwing het geval zal zijn. Zie ook de reactie op zienswijze 3b.</p>	
	f	<p>Uit het rapport passende beoordeling IJsseldelta Zuid van Tauw blijkt dat het een negatief effect heeft op een aantal instandhoudingsdoelen dan wanneer er wordt gekozen voor een volledige zomerbedverlaging. Is er dan geen aanvullend onderzoek nodig? Of een onderzoek naar een alternatief?</p>	<p>Een belangrijke reden om de oorspronkelijke maatregel Zomerbedverlaging Beneden-IJssel van 22 kilometer te vervangen was onder andere dat deze maatregel te grote negatieve effecten zou hebben op de Natura 2000-instandhoudingsdoelen. Daarentegen blijkt uit de Passende Beoordeling voor IJsseldelta-Zuid en voor de verkorte zomerbedverlaging dat er per saldo geen sprake is van negatieve significante effecten/ aantasting van natuurlijke kenmerken. Daarom is ook geen onderzoek naar alternatieven nodig.</p>	<p>Nee</p>

	g	Het besluit is niet juist. De plannen zijn altijd gebaseerd geweest op een aantal parallelle activiteiten. Nu de woningen wellicht niet gebouwd worden, moet ook de besluitvorming over de watergeul aangehouden worden.	De wijziging van de PKB is gericht op het realiseren van maatregelen met als doelstelling het op het vereiste niveau brengen van de bescherming van het rivierengebied tegen overstroming en het leveren van een bijdrage aan het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit. De woningbouw maakt geen onderdeel uit van de PKB-maatregel beperkte hoogwatergeul. De woningbouw is onderdeel van de integrale gebiedsontwikkeling IJsseldelta-Zuid, waar ook de beperkte hoogwatergeul onderdeel van uit maakt. Het is de keuze aan de gemeente Kampen of en wanneer de woningbouw wordt gerealiseerd.	Nee
	h	Uit de plannen blijkt dat achter de gronden van de maatschap geen natuur maar recreatie wordt gerealiseerd. De vraag is in hoeverre dit conform de op dit moment bestaande ruimtelijke plannen is. De maatschap meent dat dit niet het geval is.	Een van de in 2005 door de gemeenteraad van Kampen en Provinciale Staten van Overijssel vastgestelde doelen voor de gebiedsontwikkeling IJsseldelta-Zuid was het versterken van de toeristisch recreatieve infrastructuur. In het in 2006 door diverse overheden in de regio vastgestelde Masterplan en in de in 2008 door Provinciale staten van Overijssel vastgestelde partiële wijziging van het streekplan Overijssel 2000+ is het gebied rond de camping Roggebot in de ontwikkelingskaarten	Nee

			<p>vastgelegd als recreatiegebied, door middel van open water afgeschermd van de nieuwe dijk. In de op 28 mei 2009 door de gemeenteraad van Kampen vastgestelde structuurvisie is voor het gebied bij Roggebot 'Ontwikkeling watergebonden recreatie' vastgelegd.</p>	
	i	<p>De besluitvorming is niet overwogen en slecht onderbouwd. Veel deskundigen geven aan dat het maken van een watergeul helemaal niet de beoogde gevolgen heeft, er zijn betere alternatieven om de doorstroming te verbeteren. In uw besluitvorming komen deze alternatieven niet en of onvoldoende terug.</p>	<p>In het MER voor de PKB Ruimte voor de Rivier zijn verschillende alternatieve maatregelenpakketten afgewogen en op effecten voor de afvoer onderzocht. In de alternatievenafweging scoorde de hoogwatergeul Kampen het meest positief van de maatregelen op de Beneden-IJssel. Desondanks is toen in het programma om budgettaire redenen gekozen voor de zomerbedverlaging over 22 kilometer en een planologische reservering voor een later aan te leggen hoogwatergeul. Voor de partiële herziening van het streekplan Overijssel 2000+ is een zogenaamde plan-MER gemaakt. Ook hierin scoorde de aanleg van de hoogwatergeul Kampen (nu Reevediep) als meest milieuvriendelijke alternatief. In de verschillende hydraulische studies die in de tijd en daarna voor de planstudie zijn uitgevoerd en extern zijn gecontroleerd (onder meer door Deltares), blijkt de</p>	Nee

			<p>hoogwatergeul autonoom berekend de taakstelling bij rivierkm 979 te leveren.</p> <p>De alternatievenafweging die heeft plaatsgevonden voor de wijziging van de PKB is beschreven in de toelichting op de beslissing tot wijziging van de PKB.</p>	
5	a	<p>Indiener is geen voorstander van de onderhavige plannen. Hij krijgt steeds meer het gevoel dat er over hem wordt gepraat dan dat er met hem wordt gesproken. Hij wil in deze zeer serieus worden genomen.</p> <p>Hij maakt zich met name zorgen over het feit dat het plan er toe kan leiden dat zijn agrarisch bedrijf moet verplaatsen, dat de schadeloosstelling voor de verplaatsing niet voldoende is en dat hij het niet weer zo goed krijgt als dat hij het nu heeft, met onder andere gronden in tijdelijk gebruik.</p> <p>Indiener heeft liever dat de plannen ergens anders worden gerealiseerd. Met belangstelling wordt uitgezien naar de aanvang van de onderhandelingen als dit uiteindelijk toch noodzakelijk blijkt te zijn.</p>	<p>Het is inderdaad zo dat nu voorziene ingreep het bedrijf van indiener raakt. In januari 2013 is in een gesprek met indiener aangegeven dat de inrichtingsplannen niet alleen de omzetting van een aantal van zijn percelen omvat maar ook de uitplaatsing van het bedrijf. Dit is noodzakelijk gebleken omdat de stikstofuitstoot van het bedrijf een te groot negatief effect heeft op de ontwikkeling van het aanpalende stroomdalgrasland.</p> <p>Op dit moment wordt op basis van de Onteigeningswet een taxatie opgesteld betreffende de volledige schadeloosstelling die aan de eigenaar toekomt bij verplaatsing van zijn bedrijf.</p> <p>Indiener wordt op de hoogte gehouden van de voortgang van het taxatieproces. Verwacht wordt dat nog voor de zomer 2013 tot een eerste bod zal worden gekomen.</p>	Nee

	b	Verzocht wordt om de kosten van het indienen van deze zienswijze te vergoeden.	De Algemene wet bestuursrecht (Awb) kent geen bepalingen die recht geven op een vergoeding van gemaakte kosten voor het opstellen van een zienswijze. De Awb kent dergelijke bepalingen alleen voor het indienen van een bezwaarschrift (art. 7:15) of een beroepschrift (art. 7:28, art. 8:75). De gemaakte kosten worden in dit geval dus niet vergoed.	Nee